MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

(GURISDIZZJONI KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF

ANNA FELICE

Seduta tad-9 ta' April, 2014

Rikors Numru. 31/2012

Christopher Cassar

vs

Onorevoli Prim Ministru

Kummissarju tal-Pulizija

Avukat Generali

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta’ Christopher Cassar li permezz tieghu wara li ppremetta illi:

Quddiem l-Onorabbli Qorti ta’ l-Appell Kriminali hemm pendenti Appell Numru 713/2004 ipprezentat mir-rikorrent fl-atti tal-kawza “Il-Pulizija (Spettur Dennis Theuma) vs Christopher Cassar”, li jinsab differit ghat-18 ta’ Ottubru 2007. Fil-verbal tas-seduta tal-5 ta’ Gunju 2012, il-Qorti laqghet it-talba biex id-data tad-differiment “18 ta’ Ottubru 2007”, tigi sostitiwita bil-kliem “6 ta’ Gunju 2012”.

Fir-rikors ta’ l-appell tieghu, ir-rikorrent ippremetta:

“Illi l-esponent ressaq quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-2004 u gie akkuzat b’dawn l-imputazzjonijiet:

Talli fid-19 ta’ Awissu 2004 u fix-xhur ta’ qabel, f’dawn il-Gzejjer:

Forna jew ipprokura jew offra li jforni jew li jiprokura d-droga eroina, specifikata fl-ewwel skeda tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi, Kap. 101 tal-Ligijiet ta’ Malta, lil peruna/i minghajr ma kellu licenzja mill-President ta’ Malta u minghajr ma kien awtorizzat bir-regoli tal-1939 ghall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikoluzi (GN 292/1939), jew minn xi awtorità moghtija mill-President ta’ Malta li jforni d-droga mesmmija minghajr ma kien fil-pusess ta’ awtorizzazzjoni ghall-importazzjoni jew ghall-esportazzjoni mahruga mit-Tabib Principali tal-Gvern, skond id-dispozizzjonijiet tas-Sitt Taqsima tal-Ordinanza msemmija, u minghajr ma kellu licenzja li jipprokura l-istess droga, u dan bi

ksur tar-regolament numru4 tar-regoli tal-1939 ghall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikoluzi (GN 292/1939), kif sussegwentement emendati, u dan bi ksur tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi, Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta;

U aktar talli fl-istess lok, hin u cirkostanzi, ikkommetta l-imsemmija reati kriminali fi jew gewwa distanza ta' mitt metru mill-perimetru ta' skola, club jew centru taz-zghazagh, bi ksur tal-Artikolu 22 2(II) tal-Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta;

Aktar, talli kellu fil-pussess tieghu d-droga eroina specifikata fl-ewwel skeda tal-Ordinanza dwar ilMedicini Perikoluzi, Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta, meta ma kienx fil-pussess ta' awtorizzazzjoni jew ghall-esportazzjoni mahruga mit-Tabib Principali tal-Gvern, skond id-dispozizzjonijiet tar-Raba' u Sitt Taqsimiet tal-istess Ordinanza, u meta ma kellux licenzja jew xort'ohra awtorizazzjoni li jimmanifattura jew li jforni d-droga msemmija u meta ma kienx b'xi mod iehor bil-licenzja tal-President ta' Malta li jkollu d-droga msemmija fi-pussess tieghu, u naqas li jipprova li d-droga msemmija giet fornuta lilu ghal uzu tieghu skond ir-ricetta kif provdut fir-regolamenti msemmija, u dan bi ksur tar-regolamenti 8 tar-regoli tal—1939 dwar il-Kontroll Intern tad-Dorgi Perikoluzi (GN 292/1939) kif sussegwentement emendati, u dan bi ksur tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi, Kap 101 tal-Ligijiet ta' Malta.

F'kaz ta' htija, il-Qorti giet mitluba tittratta mal-imputat Christopher Cassar talli kiser il-kundizzjoni ta' sentenza ta' sentejn habs sospiza ghal erba' snin, imposta fuqu minn din il-Qorti diversament presjeduta fid-9 ta' Jannar 2001.

Illi b'sentenza moghtija fid-19 ta' Gunju 2007 fl-ismijiet premessi, l-Onorabbli Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali sabet lill-esponent hati tal-ewwel, it-tieni u r-raba' imputazzjonijiet, b'assorbiment tat-tielet imputazzjoni, u wara li rat l-Artikolu 22(2)(b)(i) tal-Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta, Taqsima 4 u 6 tal-Kap. 101, Regolamenti 4 u 8 tar-Regoli ghall-Kontroll Intern tad-Drogi Perikoluzi (GN 292/1939), kif emendati, Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta, u l-Artikolu 28B tal-Kap.9 tal-Ligijiet ta' Malta, ikkundunnat lill-imputat ghal sentejn prigunerija, li minnhom irid jitnaqqas iz-zmien li fin l-imputat ghamel f'arrest preventiv, u kkundannatu ghal multa ta' elf Lira Maltin (LM1,000), u dan fil-konfront tal-ewwel u t-tieni imputazzjonijiet migjuba kontra tieghu. Inoltre, l-istess Onorabbli Qorti irrendiet operattiva s-sentenza sospiza datata 19 ta' Jannar 2001 (dokument DTX, a fol. 92) u kkundannatu ghal sentejn prigunerija, u dan fil-konfront tar-raba' imputazzjoni.

Illi l-ewwel zewg aggravji mressqa mir-rikorrent fir-rikors ta' l-appell tieghu huma s-segwenti:

Illi f'pagna 3 tas-sentenza appellata nsibu li giet ipprezentata Nota ta' sottomissjonijiet mill-prosekuzzjoni bid-data tat-8 ta' Mejju 2006. Dokument bhal dan ma jistax jigi sottovalutat. Fih, il-Porsekuzjoni gabret il-kaz taghha kontra l-akkuzat u, necessarjament, ippruvat tigbed kemm jista' jkun lill-Qorti tal-Magistrati ghan-naha tal-Prosekuzzjoni. Din in-Nota ta' sottomissjonijiet dahlet fil-process bejn differiment u iehor (l-ahhar differiment kien dak tal-5 ta' Mejju 2006 meta l-kawza thalliet ghas-sentenza, u dak ta' warajh kien dak tal-15 ta' Gunju 2006 meta l-kaz rega' thalla ghas-sentenza). Il-Prosekuzzjoni kellha tipprezenta n-Nota ta' sottomissjonijiet taghha bil-visto tad-difiza, izda dan ma sarx. Il-Prosekuzzjoni

setghet almenu baghtet kopja lill-avukat difensur billi tikkonsenja kopja 'seduta stante' lill-imputat biex jghaddihielu, izda lanqas hekk ma ghamlet. B'rizultat ta' dan in-nuqqas da parti tal-Prosekuzzjoni, id-difiza baqghet ma saritx taf li l-Prosekuzzjoni kienet ippreznetat is-sottomissjonijiet finali taghha bil-miktub. Lanqas l-imputat ma kien jaf, peress li n-nota ma gietx ipprezentata fl-udjenza izda fir-Registru. Il-verbal tal-Qorti tal-magistrati, ghalkemm ma giex innotifikat lid-difiza, kien car hafna u kien fih ordni biex in-Nota tigi pprezentata mill-Prosekuzzjoni bil-visto tad-difiza:

Sabiex din il-kawza ma tibqax aktar incjampata il-Qorti qieghda thalli din il-kawza ghas-sentenza u dan bil-fakultà illi l-Ufficjal Prosekutur jesebixxi nota ta' sottomissjonijiet sad-9 ta' Mejju 2006 bil-visto tal-kontroparti [li jkollha] sal-15 ta' Mejju 2006 sabiex tipprezenta nota taghha.

In-nota tal-prosekuzzjoni tinsab a fol. 163 tal-process. Ghandha d-data tal-prezentata fuqha 8 ta' Mejju 2006, izda ma hemm l-ebda visto tad-difiza, u ma hemm l-ebda indikazzjoni ta' xi notifika lill-imputat.

In-nuqqas tal-Prosekuzzjoni huwa imputabbli lilha biss. Din l-omissjoni hija serja ghaliex id-difiza ma kientix a konoxxenza tas-sottomissjonijiet bil-miktub da parti tal-prosekuzzjoni. Kieku nghatat kopja mill-Prosekuzzjoni, id-difiza kienet tkun f'pozizzjoni li tittibatti tali sottomissjonijiet. Izda peress li ma kienitx taf bihom, id-drittijiet tad-difiza gew manifestament ivvjolati. Illi ghalhekk, l-ewwel aggravju ta' l-appellant huwa wiehed procedurali u jikkostitwixxi , fil-fehma ta' l-esponent, ksur tad-dritt fondamentali tieghu ghal smigh xieraq li f'pajjizna huwa ggarantit kemm mill-Kostituzzjoni ta' Malta

(Art. 39) kif ukoll mill-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem (Kap. 319).

Irrizulta issa lid-difiza (ara pagna 3 tas-sentenza appellata fejnt issemma n-Nota), illi fl-imsemmija Nota taghha, il-Prosekuzzjoni rrimarkat dwar l-"assenza ta' provi in difeza", dwar ix-xhieda bil-gurament ta' zewg zghazagh (Patrick Spagnol u Rodney Vella), dwar l-artikoli 30 u 30A tal-Kap. 101 li jipprovdi dwar xhieda ta' terzi li tkun tikkrimina lill-imputata minghajr il-htiega ta' korroborrazzjoni, dwar ix-xhieda tal-pulizija, dwar l-intervent li l-pulizija ghamlet fuq Patrick Spagnol, dwar l-aggravju tal-100 metru a tenur ta' l-art. 22 Kap. 101, u dwar li l-prosekuzzjoni thoss li kienet ippruvat il-kaz taghha sal-grad rikjest mil-Ligi, u fl-ahharnett talbet li Christopher Cassar jinstab hati ta' l-akkuzi dedotti kontra tieghu.

Bir-rispett jigi sottomess, illi huwa hazin bizzejjed li llum il-gurnata tista' tinstab il-htija fir-rigward ta' persuna a bazi ta' dikjarazzjoni bil-gurament ta' terza persuna minghajr il-htiega ta' korroborazzjoni. Izda meta l-prosekuzzjoni tigbor is-sottomissjonijiet finali taghha permezz ta' Nota u ma timpenjax ruhha li taghti kopja, jew tibghat kopja, jew tinnotifika kopja lill-imputat, allura l-Gustizzja ma tkunx qed tigi obduta, segwita u servuta kif inhu xieraq.

Mhux kull omissjoni twassal ghal nuqqas ta' smigh xieraq. Izda meta l-omissjoni tkun sehhet f'dawn ic-cirkustanzi, allura jkun hemm nuqqas ta' smigh xieraq. Huwa innegabbli li l-istadju finali tal-kawza huwa stadju importanti u hadd hlief id-difiza ma ghandu l-obbligu u l-oneru li jaghzel kif ghandu jiddefendi lill-persuna akkuzata. Izda meta l-gudizzju jew 'assessment'

tad-difiza jigi mharbat billi tigi pprezentata Nota ta' sottomissjonijiet ad insaputa ta' l-akkuzat, il-konkluzjoni hija cara u univokata, u cioe' li kien hemm nuqqas ta' smigh xieraq.

2. Illi t-tieni aggravju jirrigwarda proprju l-applikazzjoni ta' l-imsemmija dispozizzjoni tal-ligi fil-Kap. 101 li tippermetti li jkun hemm sejbien ta' htija a bazi ta' dikjarazzjonijiet bil-gurament ta' terzi minghajr il-htiega ta' korroborazzjoni. Il-validità kostituzzjonali ta' tali dispozizzjoni qieghda tigi hawnhekk ikkontestata mill-imputat. Din id-dispozizzjoninehhiet is-serenità gudizzjarja li s-sejbien ta' htija jkun imsejjes fuq bazi soda, cioe' l-hitega ta' korroborazzjoni, fejn it-terz ikun persuna li huwa meqjus komplici fis-sens tal-ligi. "X" ikollu problemi mal-pulizija u, midhla sew tax-xena tad-droga f'Malta, joffri lill-pulizija d-dikjarazzjoni guramentata tieghu fil-konfront ta' persuna ohra "Y" bil-ghan li jikseb attitudni iktar 'rattba' minn naha tal-pulizija (kemm jekk il-pulizija tkun konsapevoli dwar x'ikun jixtieq jikseb "X", kemm ukoll jekk il-pulizija ma tkunx taf x'qed jipprova jikseb l-istess "X". Hadd ma jista' jichad li dan hu mod perikoluz kif tirrizulta l-htija ta' "Y". Hawnhekk, donnu l-legislatur tajjar il-mantell tal-prudenza gudizzjarja u ddecieda li m'ghandux ghalfejn ikun kawt daqs qabel u bhal qabel.

Il-legislatur ma kkrea l-ebda kontrobilanc ghal dina l-mizura drastika. Ma ntroduca l-ebda salvagward gdid bhala kontrobilanc biex jinzamm l-ekwilibriju mehtieg. Minflok, introduca mizura fl-istorja tal-legislazzjoni f'Malta qatt ma kien hawn bhalha, u nehha s-salvagward tal—htiega ta' korroborazzjoni.

Kif ftahret fin-Nota taghha mill-pozizzjoni indebitament vantaggjata li nghatat il-prosekuzzjoni b'din id-dispozizzjoni tal-Kap. 101:

> Abbazi tal-artikolu 30A tal-Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta, ix-xhieda guramentata ta' dawn iz-zewg persuni giet prezentata fl-atti ta' din il-kawza bhala prova shiha u integra minghajr ebda bzonn ta' korroborazzjoni.

U aktar 'il fuq:

> ...Ta' min isemmi f'dan il-kuntest illi taht il-Kap 101 Ligijiet ta' Malta l-artikoli 30 u 30A jispecifikaw illi minkejja d-dispozizzjonijiet tal-artikolu 639 tal-Kap 9 Ligijiet ta' Malta, ix-xhieda ta' persuna li tkun xtrat id-droga minghand persuna ohra m'ghandhiex ghalfejn tkun korroborata b'cirkostanzi ohra biex din l-istess xhieda tkun prova shiha u valida fil-mori ta' kawza kriminali.

Filwaqt li l-Prosekuzzjoni ghad ghandha l-onus li tipprova l-htija u li taghmel dan sal-grad ta' certezza morali ossia minghajr dubju ragonevoli, il-mezz li nghatalha ml-legislatur biex tasal hemm huwa wiehed nieqes mis-salvagward legali tal-korroborazzjoni. Ir-rizultat ma jistax hlief ikun rizultat unsafe. Anke jekk ikollok process li hu error-free, li mhux il-kaz hawnhekk minhabba n-Nota tal-prosekuzzjoni, xorta wahda jibqaghlek a lurking doubt jekk tkunx saret xi ingustizzja minhabba illi l-ghodda adoperata ghas-sejbien ta' htija ghandha nieqes fiha salvagward importanti hafna – il-korroborazzjoni tad-dikjarazzjoni tal-komplici! Hu proprju

ghalhekk illi l-esponent qed jikkontesta l-kostituzzjonalità ta' l-artikolu 30A tal-Kap. 101.

Kif intqal qabel, il-pulizija qed isserrah il-kaz taghha (pagna 1 tan-Nota) fuq stqarrijiet mehuda mill-Pulizija lil zewg individwi li ghandhom il-vizzju tad-droga, u qed tinalza dawn l-istqarrijiet ghall-livell ta' xhieda 'viva voce' bil-gurament:

> "............ipprokura l-eroina luil zewg zghazagh li t-tnejn li huma ghandhom il-vizzju tad-droga eroina w li t-tnejn li huma ghazlu li jergaw jikkonfermaw bil-gurament viva voce l-istqarrijiet distinti li huma kienu rrilaxxaw w igguramentaw quddiem din il-Qorti diversament preseduta."

Dan avolja hemm distinzjoni netta bejn il-mod kif jittiehdu l-istqarrijiet mill-Pulizija investigattiva u xiehda quddiem organu gudizzjaraju mehuda 'viva voce'. Li stqarrija rilaxxjata lill-Pulizija tigi kkonfermata bil-gurament hija xi haga li tigri ta' sikwiet, izda din hi malprassi, tant hu hekk illi l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Kriminali ma accettatx dan il-metodu bhala gbir ta' xhieda 'viva voce' fis-sens tal-ligi (ara sentenza preliminari fl-ismijiet Repubblika ta' Malta vs. Francis Casaletto, Qorti ta' l-Appell Kriminali, snin Tmenin). Ghalhekk ukoll, kien hemm vjolazzjoni palesi tad-drittijiet ta' l-appellant".

Illi fis-seduta tas-27 ta' Settembru 2007 quddiem l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Kriminali, gie rregistrat dan il-verbal bil-ghan li l-appellant jaghmilha possibbli ghall-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Kriminali li tipprovdi rimedju ordinarju limitatament ghall-ewwel aggravju:

"Dr. Azzopardi ghall-appellant, b'riferenza ghall-ewwel aggravju tieghu, jitlob illi mir-rikors tal-appell fil-paragrafu tat-tielet pagna jithassru l-kliem fl-ahhar erba' linji tieghu minn "u jikkostitwixxi..... sa (Kap.319)."

Il-Qorti b'riferenza ghat-tieni aggravju li hu wiehed strettament ta' natura Kostituzzjonali u tad-Drittijiet Umani takkorda gimgha zmien millum lir-rikorrent appellant biex jintavola r-rikors kostituzzjonali opportun quddiem il-Qorti kompetenti, li kopja tieghu ghandha tigi pprezentata fir-Registru ta' din il-Qorti mhux aktar tard mill-Gimgha, 5 ta' Ottubru 2007.

Differit ghat-18 ta' Ottubru 2007 sabiex il-partijiet jidderiegu ruhhom."

Illi r-rikorrent talab lill-istess Onorabbli Qorti "tirrevoka, thassar u tannulla s-sentenza appellata u tillibera lill-esponent minn kull imputazzjoni u piena skond il-ligi".

Illi r-rikorrent ihoss illi gew lezi d-drittijiet fondamentali tieghu, senjatament l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea (Kap. 319), u dan sija minhabba li gie vvjolat id-dritt tieghu ghal process gust, sija wkoll minhabba li l-mod kif l-Ewwel Onorabbli Qorti waslet ghas0-sejbien ta' htija bl-applikazzjoni ta' l-artikolu 30A tal-Kap. 101 jilledi d-drittijiet tieghu minhabba li l-imsemmija dispozizzjoni tivvjola l-Kostituzzjoni ta' Malta (art. 39) kif ukoll l-art. 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem (Kap. 319).

Illi l-esponent ipprezenta Rikors Kostituzzjonali Numru 51/2007 fil-Prim Awla tal-Qorti Civili.

Illi, wara li l-kawza nstemghet, u l-partijiet ressqu l-provi taghhom u pprezentaw in-noti ta' sottomissjonijiet relattivi, il-kawza precitata fis-seduta tat-8 ta' Novembru 2010 giet ddifferita ghas-sentenza ghat-28 ta' Frar 2011.

Illi fis-seduta tat-28 ta' Frar 2011 il-Qorti osservat illi n-nota tal-Kummissarju tal-Pulizija u Avukat Generali ma kienitx ghadha giet notifikata lir-rikorrent, liema nota eventwalment giet notifikata lir-rikorrent.

Illi fis-seduta tas-17 ta' Ottubru 2011 il-Qorti ddifferiet il-kawza ghall-5 ta' Dicembru 2011 u ghamlitha cara li "f'dik id-data l-kawza tibqa' differita ghas-sentenza."

Izda, minflok, fis-seduta tal-5 ta' Dicembru 2011 il-Qorti kkancellat il-kawza mill-lista.

Illi ghalhekk l-esponent jinsab kostrett jipproponi mill-gdid din il-kawza kostituzzjonali, filwaqt li jirriserva l-pozizzjoni u l-jeddijiet tieghu fir-rigward tal-kancellament tal-kawza meta din kellha, support, skont il-verbal tas-seduta precedenti, tigi differita ghas-sentenza.

Ghaldaqstant l-esponent Christopher Cassar jitlob bir-rispettilli din l-Onorabbli Qorti joghgboha taghti dawk ir-rimedji kollha

necessarji, taghmel dawk l-ordnijiet u tohrog dawk l-atti u taghti dawk id-direttivi li tqis xierqa sabiex id-drittijiet fondamentali taghhom jigu protetti, billi –

(1) tiddikjara li n-nuqqas ta' notifika jew komunika lid-Difiza tan-Nota ta' sottomissjoniet finali ipprezentata mill-Prosekuzzjoni illediet id-dritt tar-rikorrent ghal smigh xieraq u process gust, in kwantu d-difiza ma kellhiex l-opportunità li tirribatti s-sottomissjonijiet tal-Prosekuzzjoni;

(2) tiddikjara li l-mod kif l-Ewwel Onorabbli Qorti waslet ghas-sejbien ta' htija bl-applikazzjoni ta' l-artikolu 30A tal-Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta jilledi d-dritt tar-rikorrent;

(3) tiddikjara illi l-artikolu 30A tal-Kap. 101 jilledi d-drittijiet tad-difiza tar-rikorrent, liema drittijiet jinsabu iggarantiti mill-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem (Kap. 319 tal-Ligijiet ta' Malta). Bl-ispejjez.

Rat id-dokument anness.

Rat ir-risposta tal-Prim Ministru, l-Kummissarju tal-Pulizija u l-Avukat Generali li in forza taghha eccepew illi

In linea preliminari, l-Prim Ministru u l-Avukat Generali mhumiex il-legittimi kontradditturi f'din l-azzjoni ai termini ta' l-Artikolu 181B tal-Kap 12 u ghaldaqstant ghandhom jigu liberati mill-osservanza tal-gudizzju.

In linea preliminari ukoll, it-talbiet kif dedotti fir-Rikors promotur ghandhom jigu michuda stante li r-rikorrent ghazel li ma juzufruwixxix ruhu mir-rimedju ordinarju li jikkonsisti f'rpceduri identici u issa li s-sentenza hija res judicata ma jistghax iwahhal fil-Pulizija Ezekuttiva. Ghal dan il-ghan, l-esponenti jitolbu li jigu allegati l-atti tar-Rikors numru 51/07 (FS) li gie kkancellat stante li r-rikorrent naqas milli jottempera ruhu mal-provvedimenti tal-Kap 12. Inoltre, ir-rikorrent ma esawrixix ir-rimedji ordinarji anke fil-proceduri kriminali fil-konfront tar-rikorrent stante li huma pendenti fl-appell u dan jidher li hu tentattiv iehor sabiex ittawwal l-istess proceduri kriminali. Ghalhekk, din l-Onorabbli Qorti ghandha tiddeklina milli tkompli tiehu konjizzjoni ta' dan ir-rikors.

Subordinatament u minghajr pregudizzju ghas-suespost, fil-mertu l-esponenti intimati jopponu t-talbiet kif avvanzati fir-Rikors promotur u jirrivelaw li c-cirkostanzi kif dedotti fl-istess Rikors ma jipprezentaw l-ebda ksur tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent billi l-pretensjonijiet tieghu huma infondati fil-fatt u fid-dritt ghas-segwenti motivi:

(i) Illi r-rikorrent qed jintavola l-azzjoni odjerna a bazi tal-fatt li l-Prosekuzzjoni pprezentat nota ta' sottomissjonijiet minghajr il-visto tad-Difiza meta effettivament ma hemmx dubju li l-imsemmija nota ta' sottomissjonijiet inghaddiet minn PC 554 George Zammit lid-Difiza;

(ii) Illi fi kwalunkwe kaz, jirrizulta mill-process kriminali li l-imsemmija nota tal-Prosekuzzjoni giet intavolata fit-8 ta' Mejju 2006, filwaqt li s-sentenza inghatat fid-19 ta' Gunju 2007 u cioe' iktar minn sena wara li giet ipprezentata u ghalhekk id-Difiza kellha zmien bizzejjed sabiex taghmel il-verifiki

necessarji u tiehu konjizzjoni taghha kieku verament kellha xi dubju;

(iii) Illi ghandu jinghad ukoll, li jirrizulta li l-partijiet anke inghataw l-opportunita li jittrattaw il-posizzjoni taghhom quddiem l-Ewwel Qorti fil-proceduti kriminali u dan il-fatt ukoll gie registrat fl-istess sentenza datata 19 ta’ Gunju 2007;

(iv) Illi *dato ma non concesso* li n-Npta ma inghatax lid-Difiza (haga li qed tigi kontestata) ir-rikorrent seta facilment jitlob lil dik l-Qorti sabiex tordna l-isfilz taghha, haga li ghar-ragunijiet tieghu r-rikorrent ghazel li ma jaghmilx;

(v) Illi fi kwalunkwe kaz, ir-rikorrent ghazel li lanqas jottempra ruhu ma’ l-Artikolu 199(3) tal-Kap 12 wara li naqas milli juri interess fl-istess Rikors Kostituzzjonali li intavola, apparti li naqas milli jintavola l-procedura apposita fi zmien ghaxar t’ijiem minn meta l-Onorabbli Qorti ordnat it-thassir tal-kawza minn fuq il-lista;

(vi) Illi fir-rigward tat-tieni u t-tielet talbiet kif dedotti fir-Rikors in risposta, l-esponenti jirribattu li lanqas ma hemm ksur ta’ l-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea, stante li fic-cirkostanzi tal-kaz ix-xhieda li xehdu ma kienux komplici, apparti l-fatt li d-Difiza kellha kull opportunità li taghmel il-kontro-ezami ta’ l-istess kif fil-fatt sehh. Ghalhekk, certament ma jistax jinghad li d-Difiza ma kellhiex smigh xieraq;

(vii) Illi ghalhekk ghar-ragunijiet fuq esposti, a kuntrarju ta’ dak li qed jigi allegat, ir-rikorrent wara li ghazel li ma

jottemprax ruhu mar-rimedji provduti fil-ligi, permezz tar-Rikors promotur in risposta qed jattakka lill-esponenti minhabba n-nuqqasijiet ripetuti tieghu stess. Minflok ir-rikorrent ghazel li jintavola r-Rikors odjern identiku li huwa intiz unikament sabiex ittawwal il-proceduri kriminali, ir-rikorrenti imissu ottempra ruhu mal-provvedimenti tal-Kap. 12.

(viii) Salv Eccezzjonijiet ulterjuri jekk ikun il-kaz.

Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet tar-rikorrenti.

Rat in-nota tal-intimati li permezz taghha l-initmati rtiraw dik il-parti tal-ewwel eccezzjoni taghhom limitament fejn gie eccepit li l-Avukat Generali mhux il-legittimi kontradittur, filwaqt li sostnuha fil-konfront tal-Prim Ministru. Permezz tal-istess nota huma rtiraw ukoll dik il-parti tat-tieni eccezzjoni taghhom fejn eccepew li r-Rikors Kostituzzjonali 51/07 huwa llum res judicata.

Semghet lid-difensuri jittrattaw il-kawza.

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza dwar l-ewwel zewg eccezzjonijiet tal-intimati.

<u>Fatti</u>

Jirrizulta illi fid-19 ta’ Gunju 2007 il-Qorti tal-magistati (Malta) bhala Qorti tal-Gudikatura Kriminali sabet lir-rikorrenti hati ta’

diversi imputazzjonijiet migjuba kontrih. Dawn l-akkuzi kienu kollha relatati ma' Ksur tal-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi (Kap. 101)

Minn din is-sentenza huwa nterpona appell quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali. L-imsemmi appell kien qajjem kwistjonijiet ta' natura kostituzzjonali u ghalhekk l-imsemmija Qorti akkordat lili terminu biex jintavola rikors Kostituzzjonali opportun. Huwa ghamel hekk permezz ta' rikors Nru. 51/2007. Fil-kors ta' dawk il-proceduri, senjatament fis-17 ta' Ottubru 2011, gie verbalizzat illi l-kawza kienet qed tigi differita ghal 5 ta' Dicembru 2011 "quote verbal tas-17 ta' Ottubru"

Jirrizulta illi fit-8 ta' Gunju 2011, ir-rikorrenti kien ipprezenta n-nota responsiva tieghu ghas-sottomissjonijiet kif kien gie ordnat jaghmel fit-23 ta' Mejju 2011. Fil-5 ta' Dicembru 2011 il-kawza 51/07 giet kancellata mill-lista. Huwa ma talabx li l-kawza tigi riappuntata skond il-provvedimenti partikolari tal-Kap. 12 (senjatament l-Art. 199). Permezz tal-proceduri odjerni huwa qieghed jipproponi l-istess talbiet imsejsa fuq l-istess lawjanzi.

<u>Legittimu Kontradittur</u>

L-intimati jsostnu li l-Prim Ministru ma messux gie mharrek f'dawn il-proceduri. Il-Qorti tiddisponi minn din l-ewwel decizjoni b'referenza ghall-Art. 181B (2) tal-Kap. 12 li testwalment jipprovdi illi (quote Art. 181B)

Ghaldaqstant il-Qorti tqis l-istess Prim Ministru gie mharrek inutilment u ghandu jigi liberat mill-osservanza tal-gudizzju.

Rimedju Ordinarju

L-intimati jeccepixxu inoltre li r-rikorrent ghazel li ma jaghmilx uzu tar-rimedji ordinarji. Kif intqal aktar 'il fuq, ir-rikorrenti kien beda proceduri kostituzzjonali permezz tar-rikors 51/07, liema kawza giet kancellata. L-intimati jsostnu li hu messu talab ir-riappuntament taghha. Din il-Qorti tinnota illi, minn qari akkurat tal-atti tal-proceduri 51/07 jirrizulta, kif intqal aktar 'il fuq, illi fil-verbal taghha tas-17 ta' Ottubru 2011, il-Qorti ghamiltha cara illi fil-5 ta' Dicembru 2011 il-kawza kellha tibqa' differita ghas-sentenza. F'dak il-mument jirrizulta li r-rikorrenti kien diga ottempera ruhu mal-obbligu tieghu assunt precendentement li jressaq sottomissjonijiet bil-miktub. In-nota kienet ilha pprezentata mit-8 ta' Gunju 2011.

Din il-Qorti tqis li ghalkemm huwa u d-difensur tieghu naqsu meta ma kienx prezenti fid-differiment tal-5 ta' Dicembru 2011, il-Qorti kienet marbuta bl-impenn moghti minnha li f'dik id-data l-kawza tithalla ghas-sentenza. Id-difensur kellu, f'dak il-mument, mohhu mistrieh li d-dover tieghu kien qdieh. Ghaldaqstant ma jistax jigi issa penalizzat ghaliex ma talabx ir-riappuntament fiz-zmien opportun, meta hu dejjem kien taht l-impressjoni li l-kawza thalliet ghas-sentenza. It-terminu ta' ghaxart ijiem stipulat fl-Art. 199 (3) tal-Kap. 12 huwa perjodu qasir ferm u din il-Qorti ma tarax li fic-cirkostanzi, r-rikorrenti naqas meta ma lahaqx induna li l-kawza kienet ikkancellata.

L-intimati jsostnu ukoll illi r-rikorrenti naqas milli juzufruwixxi r-rimedji ordinarji fil-proceduri kriminali. Din il-Qorti ma tistax tifhem kif qatt tista' tigi milqugha din l-eccezzjoni meta kienet il-Qorti tal-Appell Kriminali stess li ddirigietu jressaq il-lanjanzi ta' natura kostituzzjonali tieghu fi proceduri apposta, meta testwalment qalet hekk:

> "Il-Qorti b'riferenza ghat-tieni aggravju li hu wiehed strettament ta' natura Kostituzzjonali u tad-Drittijiet Umani takkorda gimgha zmien millum lir-rikorrent appellant biex jintavola r-rikors kostituzzjonali opportun quddiem il-Qorti kompetenti, li kopja tieghu ghandha tigi pprezentata fir-Registru ta' din il-Qorti mhux aktar tard mill-Gimgha, 5 ta' Ottubru 2007".

Ghalhekk din l-eccezzjoni qeghda tigi michuda.

Ghaldaqstant il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tillibera lill-Prim Ministru mill-osservanza tal-gudizzju u tichad it-tieni eccezzjoni tal-intimati. Il-Qorti tordna li l-kawza titkompla regolarment.

L-ispejjez jibqghu rizervati ghall-gudizzju finali.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------